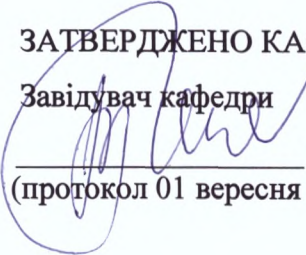

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Тамара ШАРАВАРА
(протокол 01 вересня 2025 р. № 2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

освітньо-професійна програма Політологія

спеціальність С2 Політологія

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет обліку та фінансів

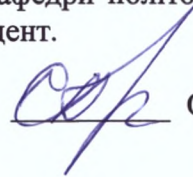
Полтава
2025 – 2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія сучасних політологічних досліджень»
для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Політологія»
спеціальності С2 Політологія

Мова викладання: державна.

Розробник: Приходько Сергій, к. політ. н., доцент кафедри політології, історії і філософії,
Полтавського державного аграрного університету, доцент.

«01» вересня 2025 року

 Сергій ПРИХОДЬКО

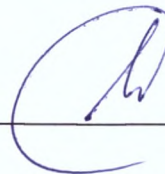
Погоджено гарантом освітньої програми «Політологія»

«01» вересня 2025 року

 Сергій ПРИХОДЬКО

Схвалено радою з якості вищої освіти
спеціальності «Політологія»
протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Світлана МАКАРЕЦЬ

©ПДАУ 2025 рік

Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курс)	I (С2ПОЛІТ_мд_2025)
Семестр	1-й
Лекції (годин)	24
Семінарські заняття (годин)	22
Самостійна робота (годин)	89
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомити здобувачів вищої освіти з науково-методологічними засадами організації та проведення політологічних досліджень

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Дисципліни, що включені до єдиного фахового вступного іспиту з політології та міжнародних відносин: «Історія політичних вчень», «Загальна теорія політики», «Політичні інститути та процеси», «Теорія міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Світовий порядок та геополітика».

4. Компетентності**загальні:**

ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультативні функції на національному та міжнародному рівні.

5. Програмні результати навчання

ПР02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПР05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПР08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

**Співвідношення програмних результатів навчання
із очікуваними результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки; Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальні методики міфодизайну, когнітивного картування, SWOT-аналізу, контент- та івент- аналізу, компаративістики.
ПР05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	Уміти користуватися усталеними дискурсивними практиками, мати адаптацію до метанаративів та володіння діалогічними комунікативними формами і дискриптивними навиками. Застосовувати принципи політичного прогнозування у проєктивній діяльності виходячи із нормативних вимог і реальних смислових горизонтів.
ПР08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.	Уміти володіти навичками наукових досліджень політичних процесів і відносин, кількісними та якісними методами аналізу та інтерпретації уявлень про політику, державу і владу, в тому числі з використанням комп'ютерних програм аналізу даних. Уміти системно і структуровано викладати результати наукових досліджень ґрунтуючись на сучасних теоріях і гіпотезах із застосуванням методологічного апарату. Уміти проводити компаративну демаркацію політологічної науки і міждисциплінарне узгодження інформаційних даних. Уміти популяризувати складні проблеми професійної діяльності.

6. Методи навчання і викладання

Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування, спостереження); практичні (вправи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, наукове проєктування); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження); інтерактивні методи (дискусії, метод мозкового штурму); мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи контролю (усного, письмового) і самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади наукового пізнання.

Наука як предмет дослідження. Наука про політику в системі наук. Місце навчальної дисципліни «Методологія сучасних політологічних досліджень» у змісті навчання фахівця-політолога. Структура навчальної дисципліни «Методологія сучасних політологічних досліджень». Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Наукові школи. Поняття філософії науки. Основні концепції взаємовідносин філософії та науки. Діалектичний підхід до дослідження. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу. Осмислення взаємозв'язків наукових і соціальних цінностей як умова сучасного розвитку науки.

Тема 2. Політологічне дослідження як форма наукового дослідження.

Поняття політологічного дослідження. Властивості політологічного дослідження. Класифікація політологічних досліджень. Опис, пояснення та передбачення як функціональні сегменти політологічного дослідження. Рівні політологічного дослідження. Зміст і співвідношення понять метод, методологія, методика, процедура, техніка, технологія. Класифікація методів політологічного дослідження. Програмно-цільові параметри політологічного дослідження.

Тема 3. Методологія та методи політологічних досліджень.

Поняття методології науки. Значення методології у вивченні політології. Методи наукового дослідження. Наукові методи емпіричного дослідження. Наукові методи теоретичного дослідження. Загально-логічні та загально-теоретичні методи в політологічному дослідженні. Загально-емпіричні методи в політологічному дослідженні. Нові загально-наукові методи. Методи порівняння та класифікації. Моделі та метод моделювання в політологічному дослідженні. Метод побудови сценаріїв у політологічному дослідженні. Метод аналізу документів у політологічному дослідженні. Техніки опитування в політологічних дослідженнях. Системний підхід у науковому пізнанні.

Тема 4. Сучасні політологічні дослідження та технологія дослідницької роботи.

Основні етапи наукового політологічного дослідження і логіка їх пізнавального пошуку. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Класифікація проблем соціально-політичних досліджень. Конкретизація проблеми дослідження. Шляхи вирішення наукової політологічної проблеми. Виявлення і нагромадження фактів дійсності. Поняття про факти дійсності, їх види та зміст. Логіка виявлення фактів дійсності, їх пояснення та узагальнення. Процес висунення гіпотези щодо проведення наукового дослідження. Дослідження зв'язків між предметами, процесами і явищами. Формування наукової теорії – основний етап у процесі наукового дослідження. Поняття наукової теорії, її сутності та структури. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень. Процеси генерації нових ідей.

Тема 5. Організація наукової діяльності й наукових досліджень.

Організація творчої діяльності дослідника. Загальні та професійні компетенції дослідника. Структура наукового дослідження. Формування вченого як особистості. Формування іміджу вченого. Особливості розумової праці. Проблеми молодих вчених України та шляхи їх вирішення.

Тема 6. Джерельно-інформаційне забезпечення політологічного дослідження.

Поняття про наукову інформацію. Наукова інформація та її джерела. Джерела інформації про політичні процеси та проблема їх доступності. Статистичні дані й документи як джерела інформації в політологічному дослідженні. Технологія роботи з науковою літературою. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації в політологічному дослідженні. Бібліографія як перелік інформаційних документів. Вимоги до оформлення

бібліографічного опису літератури у списку використаних джерел. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Некоректне використання наукових літературних джерел. Види та вимоги до наукових видань: науково-популярне видання, тези доповідей наукової конференції, матеріали наукової конференції, збірник наукових праць, автореферат дисертації, препринт.

Тема 7. Просування політологічних наукових робіт та академічна доброчесність.

Наукометричні бази даних, їх різновиди (Scopus, Web of Science, Index Copernicus, РІНЦ, Scimago, Google Academia, Наукова періодика України та інші). Наукометричні показники: індекс цитування, імпакт-фактор, H-index (Індекс Хірша). Методи ідентифікації унікальності особистості та персональні аккаунти вченого, міжнародні реєстри та ідентифікаційні номери ORCID, ResearcherID, РІНЦ. Соціальні мережі для науковців як додатковий канал популяризації власних робіт (ResearchGate), Academia.Edu.

Етичні стандарти вищої освіти. Етичний кодекс ученого України. Академічна чесність у наукових дослідженнях. Прояви академічної нечесності в освіті і науці. Наслідки академічної нечесності. Правові аспекти академічної чесності та боротьби із плагіатом. Кодекс академічної доброчесності ПДАУ. Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ. Академічна відповідальність. Організація та процедура забезпечення академічної чесності. Формування академічної культури. Виявлення плагіату, антиплагіатні програми. Інструменти популяризації принципів академічної доброчесності в ПДАУ.

Тема 8. Методологія підготовки, написання, оформлення і захисту політологічних досліджень здобувачів вищої освіти.

Систематизація результатів дослідження. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Основні форми апробації результатів політологічного дослідження. Реферат і доповідь як різновиди наукових робіт здобувачів вищої освіти. Суть та форма доповідей (повідомлень) на конференції. Побудова доповіді: проблематика, виклад основного матеріалу, висновки. Публікація доповіді у міжнародних, всеукраїнських та регіональних збірниках тез конференції. Курсова робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти. Етапи виконання курсової роботи. Наукова стаття. Методологія підготовки та вимоги до оформлення наукової статті. Техніка написання тексту. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, виклад основного матеріалу, висновки, список використаної літератури. Важливість написання наукових статей для магістрів-політологів як майбутніх науковців.

Тема 9. Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра зі спеціальності «Політологія».

Сутність магістерської роботи та її структура. Вимоги до кваліфікаційної (магістерської) роботи. Загальний зміст магістерської роботи та вимоги до її оформлення. Складання індивідуального плану роботи магістранта. Розробка календарного плану виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи. Реферування літератури. Виконання магістерської роботи. Захист магістерської роботи.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма С2ПОЛІТ_мд_2025			
	усього	у тому числі		
		л	сем	с. р.
Тема 1. Теоретичні засади наукового пізнання.	13	2	2	9
Тема 2. Політологічне дослідження як форма наукового дослідження.	14	2	2	10
Тема 3. Методологія та методи політологічних досліджень.	16	4	2	10
Тема 4. Сучасні політологічні дослідження та технологія дослідницької роботи.	16	2	4	10
Тема 5. Організація наукової діяльності й наукових досліджень.	14	2	2	10
Тема 6. Джерельно-інформаційне забезпечення політологічного дослідження.	14	2	2	10
Тема 7. Просування політологічних наукових робіт та академічна доброчесність.	14	2	2	10
Тема 8. Методологія підготовки, написання, оформлення і захисту політологічних досліджень здобувачів вищої освіти.	16	4	2	10
Тема 9. Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра зі спеціальності «Політологія».	18	4	4	10
Усього годин	135	24	22	89

8. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма С2ПОЛІТ_мд_2025
Тема 1. Теоретичні засади наукового пізнання.	2
Тема 2. Політологічне дослідження як форма наукового дослідження.	2
Тема 3. Методологія та методи політологічних досліджень.	2
Тема 4. Сучасні політологічні дослідження та технологія дослідницької роботи.	4
Тема 5. Організація наукової діяльності й наукових досліджень.	2
Тема 6. Джерельно-інформаційне забезпечення політологічного дослідження.	2
Тема 7. Просування політологічних наукових робіт та академічна доброчесність.	2
Тема 8. Методологія підготовки, написання, оформлення і захисту політологічних досліджень здобувачів вищої освіти.	2
Тема 9. Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра зі спеціальності «Політологія».	4
Разом	22

Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма С2ПОЛІТ_мд_2025
Тема 1. Теоретичні засади наукового пізнання.	9
Тема 2. Політологічне дослідження як форма наукового дослідження.	10
Тема 3. Методологія та методи політологічних досліджень.	10
Тема 4. Сучасні політологічні дослідження та технологія дослідницької роботи.	10
Тема 5. Організація наукової діяльності й наукових досліджень.	10
Тема 6. Джерельно-інформаційне забезпечення політологічного дослідження.	10
Тема 7. Просування політологічних наукових робіт та академічна доброчесність.	10
Тема 8. Методологія підготовки, написання, оформлення і захисту політологічних досліджень здобувачів вищої освіти.	10
Тема 9. Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра зі спеціальності «Політологія».	10
Разом	89

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, розв'язування тестів (за результатами самостійної роботи), підготовка наукової доповіді, підготовка навчального проєкту <i>Семестровий контроль:</i> екзамен.
ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, розв'язування тестів (за результатами самостійної роботи), підготовка наукової доповіді, підготовка навчального проєкту <i>Семестровий контроль:</i> екзамен.
ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, розв'язування тестів (за результатами самостійної роботи), підготовка наукової доповіді, підготовка навчального проєкту <i>Семестровий контроль:</i> екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення

результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Самостійна робота		Екзамен	
			Підготовка наукової доповіді	Підготовка навчального проєкту		
Тема 1. Теоретичні засади наукового пізнання.	5	10				5
Тема 2. Політологічне дослідження як форма наукового дослідження.	5					5
Тема 3. Методологія та методи політологічних досліджень.	5					5
Тема 4. Сучасні політологічні дослідження та технологія дослідницької роботи.	5					5
Тема 5. Організація наукової діяльності й наукових досліджень.	5					5
Тема 6. Джерельно-інформаційне забезпечення політологічного дослідження.	5					5
Тема 7. Просування політологічних наукових робіт та академічна доброчесність.	5					5
Тема 8. Методологія підготовки, написання, оформлення і захисту політологічних досліджень здобувачів вищої освіти.	5					5
Тема 9. Технологія роботи над кваліфікаційною роботою магістра зі спеціальності «Політологія».	5					15
Самостійна робота (підготовка наукової доповіді)			10			10
Самостійна робота (підготовка навчального проєкту)				15		15
Екзамен					20	20
РАЗОМ	45	10	10	15	20	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, аргументує їх; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. Цілком володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
4	Здобувач вищої освіти дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, у мовленнєвому оформленні усної відповіді. На достатньому рівні застосовує спеціалізовані

	концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
3	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; на задовільному рівні володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
2	Здобувач вищої освіти розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; недостатньо володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. Недостатньо володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; фактично нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; фактично не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
0	ЗВО зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно. Не володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-10	20 теоретичних питань; 0,5 балів – за кожен правильну відповідь. З.в.о. демонструє високий рівень володіння програмним матеріалом, що відображає вміння застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології.

Шкала та критерії оцінювання підготовки наукової доповіді

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	виконані всі вимоги до написання наукової доповіді: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки. Тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення,

	дані правильні відповіді на додаткові питання. За матеріалами наукової доповіді підготовлена змістовна презентація. Здобувач вищої освіти цілком володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
9	виконані всі формальні вимоги до написання наукової доповіді. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
7-8	основні вимоги до наукової доповіді виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтована актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні розуміє застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
5-6	основні вимоги до наукової доповіді виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді. Здобувач вищої освіти частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; на задовільному рівні володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
3-4	наявні істотні відступи від вимог щодо написання наукової доповіді. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті або при відповіді на додаткові питання. Здобувач вищої освіти частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; недостатньо володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
1-2	тема наукової доповіді не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми. Здобувач вищої освіти недостатньо володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; фактично нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; фактично не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
0	наукової доповідь не виконана.

Критерії та шкала оцінювання підготовки навчального проєкту

Кількість балів	Критерії оцінювання
15	виконані всі вимоги до виконання та оформлення навчальних проєктів: обґрунтована актуальність проблеми, вказана мета, завдання проєкту, зібрана та оброблена інформація з урахуванням теми, мети, підготовлений наочно-графічний матеріал, розроблений аудіо-відеоряд проєкту, логічно викладені очікувані результати, здійснене представлення і захист проєкту в аудиторії. За матеріалами навчального проєкту підготовлена змістовна презентація. Здобувач вищої освіти на високому рівні демонструє дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми, цілком володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
12-14	виконані всі формальні вимоги до виконання та оформлення навчальних проєктів. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зібрана та оброблена інформація з урахуванням теми, мети, підготовлений наочно-графічний матеріал, розроблений аудіо-відеоряд проєкту, викладені очікувані результати, здійснене представлення і захист проєкту в аудиторії. За матеріалами навчального проєкту підготовлена змістовна презентація. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
9-11	основні вимоги до виконання навчальних проєктів виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтована актуальність проблеми, не чітко викладені очікувані результати. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
6-8	основні вимоги до виконання навчальних проєктів виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у наочно-графічному матеріалі; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті навчального проєкту дані неповні відповіді. Здобувач вищої освіти частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; на задовільному рівні володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
3-5	наявні істотні відступи від вимог щодо виконання навчальних проєктів. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті проєкту або при відповіді на додаткові питання при захисті проєкту. Здобувач вищої освіти частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; недостатньо володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

1-2	тема навчального проєкту не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми. Здобувач вищої освіти недостатньо володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; фактично нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; фактично не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
0	наукової доповідь не виконана.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Номер питання	Кількість балів	Критерії оцінювання
1-е теоретичне питання	6	Здобувач вищої освіти виявив високий рівень опанування ПРН. Питання розкриті у повному обсязі. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і самостійне бачення, зроблені аргументовані висновки. Здобувач вищої освіти цілком володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	5	Здобувач вищої освіти виявив достатній рівень опанування ПРН. У цілому вірно викладена сутність питань, але без наведення прикладів. ЗВО може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. На достатньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	4	Здобувач вищої освіти виявив середній рівень опанування ПРН. У відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	3	Здобувач вищої освіти виявив задовільний рівень опанування ПРН. У відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу, але спостерігаються значні помилки. ЗВО орієнтується у сутності, змісті питань. Здобувач вищої освіти орієнтується у сутності, змісті питань. Частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; на задовільному рівні володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	1-2	Здобувач вищої освіти виявив низький рівень опанування ПРН, відповідає на рівні елементарного відтворення окремих фактів,

		фрагментів навчального матеріалу; допускає грубі помилки у відповіді, відсутнє розуміння основної суті питань. У відповіді бракує необхідних доказів та аргументів. Зроблені висновки є помилковими. Здобувач вищої освіти недостатньо володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; фактично нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; фактично не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	0	Здобувач вищої освіти виявив незадовільний рівень опанування ПРН; зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно, з великою кількістю помилок, які унеможливають позитивну оцінку. Здобувач вищої освіти фактично не застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; не здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
2-е і 3-є теоретичні питання	7	Здобувач вищої освіти виявив високий рівень опанування ПРН. Питання розкриті у повному обсязі. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і самостійне бачення, зроблені аргументовані висновки. Здобувач вищої освіти цілком володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	6	Здобувач вищої освіти виявив достатній рівень опанування ПРН. У цілому вірно викладена сутність питань, але без наведення прикладів. Здобувач вищої освіти може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. На достатньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	5	Здобувач вищої освіти виявив середній рівень опанування ПРН. У відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	3-4	Здобувач вищої освіти виявив задовільний рівень опанування ПРН. У відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу, але спостерігаються значні помилки. Здобувач вищої освіти орієнтується у сутності, змісті питань. Частково застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених

		вимог; на задовільному рівні володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	1-2	Здобувач вищої освіти виявив низький рівень опанування ПРН, відповідає на рівні елементарного відтворення окремих фактів, фрагментів навчального матеріалу; допускає грубі помилки у відповіді, відсутнє розуміння основної суті питань. У відповіді бракує необхідних доказів та аргументів. Зроблені висновки є помилковими. Здобувач вищої освіти недостатньо володіє вмінням застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології; фактично нездатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; фактично не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	0	Здобувач вищої освіти виявив незадовільний рівень опанування ПРН; зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно, з великою кількістю помилок, які унеможливають позитивну оцінку. Здобувач вищої освіти фактично не застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології; не здатний до планування, оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; не володіє вмінням розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; презентації. Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує кафедра політології, історії і філософії

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: при недотриманні термінів виконання завдань здобувач вищої освіти може доздати їх з узгодженням та дозволу викладача. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює деканат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру. Особливості перескладання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватися академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувач вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Методичні матеріали для бакалаврів політології. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
2. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. Основи наукових досліджень у вищій школі : підручник. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.
3. Громадська Н. А. Методологія політичного аналізу : методичні рекомендації. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 56 с
4. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2020. 352 с.
5. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
6. Петренко І. І. Методи політичних досліджень. Навч. посібник. Київ: Норма права, 2023. 220 с.
7. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 560 с.
8. Rich R. C., Brians C. L., Manheim J. B., Willna L. Empirical Political Analysis Quantitative and Qualitative Research Methods. New York : Routledge, 2018. 398 p.

Допоміжні

1. Вовк С., Медведська В. Синергетична модель політичної експертизи, моніторингу й консультування: методологічний контур. *Politycus. Науковий журнал*. 2025. № 3. С. 35-40.
2. Вонсович С. Теорія інституціоналізму: рефлексії ретроспективного дискурсу. *Грані*. 2021. Вип. 24. № 9. С. 55–64.
3. Головчук Ю. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену відповідальної політики. *Politycus. Науковий журнал*. 2024. № 6. С. 7-12.
4. Козьмініх А. В. Методологія політичних досліджень та прикладний політичний аналіз : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2024. 80 с.

5. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
6. Неліпа Д. Системний аналіз в політології : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
7. Резанова Н., Волобуєв В. Принципи системного підходу в аналізі політичної системи суспільства. *Politycus. Науковий журнал*. 2024. № 3. С. 32-38.
8. Танасков С. Концептуальні підходи до аналізу легітимності державної влади. *Politycus. Науковий журнал*. 2024. № 5. С. 7-10.
9. Узун Ю. В. Політичний простір: методологічні підходи становлення та розвитку концепту. *Політичне життя*. 2023. № 2. С. 24-33.

Інформаційні ресурси

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
2. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
5. Український інститут науково-технічної та економічної інформації. URL: <http://www.uintei.kiev.ua>
6. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
7. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>